

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.9.2026
COM(2026) 443 final

2026/0246 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vahelise mitut piirihalduse valdkonna aspekti
käsitleva lepingu sõlmimise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

San Marino Vabariigi kui sisepiirikontrollita alas (edaspidi „Schengeni ala“) asuva enklaavi erilise geograafilise asukoha tõttu on vaja luua asjakohane õiguslik alus isikute kontrolli kaotamiseks Itaalia ja San Marino Vabariigi vahelistel piiridel ning tagada õiguskindlus nii San Marino Vabariigile, eelkõige majanduslikus mõttes, kui ka tema kodanikele, elanikele, turistidele, ettevõtjatele ja piirialatöötajatele.

Euroopa Liidu uus riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, mis asendab Schengeni alale sisenevate kolmandate riikide kodanike passide käsitsi tembeldamise digitaalse registreerimisega, on alates 10. aprillist 2026 kõigi 29 Schengeni alasse kuuluva riigi välispiiridel täielikult kasutusele võetud ja toimiv. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi täielik kasutuselevõtt tooks lepingu puudumisel kaasa selle, et San Marino Vabariigis elavad kolmandate riikide kodanikud registreeritakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis automaatselt viibimisaja ületajadena, kuna nende lahkumist ei registreerita Schengeni alalt lahkumisel ja San Marino Vabariiki sisenemisel (San Marino Vabariigi geograafilise asukoha tõttu ei saa alati teha süstemaatilist kontrolli). Viibimisaja ületamisel oleks heausksetele kolmandate riikide kodanikele negatiivne mõju, eelkõige siis, kui nad taotleavad Schengeni viisat, ETIAS¹ reisiluba, pikaajalist viisat või elamisluba. Seepärast on vaja luua õiguslik alus, mis tagab San Marino Vabariigi välja antud elamislubade kehtivuse kogu Schengeni alal sarnaselt Schengeni riikide välja antud elamislubadega.

Lepinguga kõrvaldatakse ka praegune julgeolekulünk, mis tuleneb sellest, et liikmesriigid ei kontrolli San Marino Vabariigi elamislubade väljaandmist kolmandate riikide kodanikele, samal ajal kui sellise elamisloa omanikud saavad ilma kehtiva Schengeni viisata või tulevikus ETIASe reisiloata tegelikult Schengeni alale siseneda ja seal vabalt liikuda. Seepärast sisaldab leping eeskirju, mille kohaselt San Marino Vabariik esitab elamisloataotlused julgeolekukontrolli tegemiseks Itaaliale ning San Marino Vabariigi elamisloa väljaandmine sõltub Itaalia antud hinnangust.

8. märtsil 2024 võeti vastu komisjoni soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vahelise lepingu üle. Nõukogu võttis otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi, vastu 30. mail 2024. Läbirääkimised jõudsid lõpule 26. jaanuaril 2026.

Läbirääkimiste käigus konsulteeris komisjon nõukogu piiride töörühmaga ja teavitas Euroopa Parlamenti täiel määral läbirääkimiste kulust.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Lepinguga kõrvaldatakse pikaajalised lahknevused Schengeni *acquis*'s sätestatud ELi õigusraamistiku ja San Marino Vabariigi kui Schengeni ala enklaavi *de facto* konkreetse olukorra vahel ning luuakse asjakohane õiguslik alus piiril tehtava isikute kontrolli kaotamiseks Itaalia ja San Marino Vabariigi vahelistel piiridel. Lepingu puudumisel tuleks teha süstemaatilist kontrolli piiril kooskõlas Schengeni piirieskirjadega².

¹ Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad).

Lepingus käsitletakse ka riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi ning ETIASe täieliku kasutuselevõtu tagajärgi kolmandate riikide kodanikele, kellel on San Marino Vabariigi välja antud elamisluba.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Praegu on lõplikult vormistamisel assotsieerimisleping San Marino Vabariigiga³. Piirihalduse leping ja assotsieerimisleping on õiguslikult eraldiseisvad ning neile saab eraldi alla kirjutada. Nende kohaldamisala hõlmab erinevaid küsimusi, välja arvatud ELi kodanike ja nende pereliikmete lühiajaline viibimine San Marino Vabariigis ning San Marino Vabariigi kodanike lühiajaline viibimine Schengeni alal. Piirihalduse leping on nimetatud küsimustes koostatud paindlikult, et selle sätted hõlmaksid nii olukorda, kus assotsieerimislepingut (veel) ei kohaldata, kui ka olukorda, kus neid lepinguid kohaldatakse paralleelselt.

Andorra Vürstiriigiga on samuti peetud läbirääkimisi samasisulise eraldi piirihalduse lepingu sõlmimiseks ning paralleelselt esitatakse lepingu sõlmimist käsitleva nõukogu otsuse ettepanek.

2. ÕIGUSLIK ALUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Materiaalõiguslik alus**

Võttes arvesse, et Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vahelise mitut piirihalduse valdkonna aspekti käsitleva lepingu peamised eesmärgid ja komponendid peavad looma asjakohase õigusliku aluse piirikontrolli puudumisele Itaalia ja San Marino Vabariigi vahel, nägema ette liidu kodanike ja San Marino Vabariigi kodanike liidus ja San Marino Vabariigis viibimise ja elamise eeskirjad ning suurendama julgeolekut ja usaldust seoses San Marino Vabariigi poolt kolmandate riikide kodanikele välja antud elamislubade ja San Marino kodanike viisavabadusega, on materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktid b ja c ning artikli 79 lõike 2 punkt c.

Võttes arvesse kavandatava lepingu eset, on asjakohane, et komisjon esitab nõukogule ettepaneku.

- **Menetlusõiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 6 on sätestatud, et kui leping käsitleb ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) väliseid küsimusi, võtab nõukogu komisjoni kui läbirääkija ettepaneku põhjal vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta.

Võttes arvesse, et materiaalõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktid b ja c ning artikli 79 lõike 2 punkt c, võtab nõukogu lepingu sõlmimist käsitleva otsuse vastu ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punkti a kohaselt pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

Lisaks on õigusliku alusena lisatud ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 7, kuna on asjakohane, et nõukogu annaks komisjonile volituse kiita liidu nimel heaks teatavad lepingu muudatused, mis tuleb vastu võtta lihtsustatud korras või mille peab vastu võtma lepingu alusel loodud organ.

Seepärast on lepingu sõlmimist käsitleva otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkt a ja artikli 218 lõige 7.

³ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt eraldiseisvate poolte Andorra Vürstiriigi ja San Marino Vabariigi vaheline assotsieerimisleping.

- **Liidu pädevus ja proportsionaalsus**

Liidul on pädevus sõlmida San Marino Vabariigiga käesolev rahvusvaheline leping, mis käsitleb mitut piirihalduse aspekti, sealhulgas laiendada San Marino Vabariigi poolt kolmandate riikide kodanikele välja antud elamislubade kehtivust kogu Schengeni alale.

Kavandatav leping on vajalik selleks, et lahendada ekslikul eeldusel põhinevast lubatud viibimisaja ületamisest tulenevad probleemid ja kõrvaldada kindlaks tehtud julgeolekulüngad. Kavandatav leping ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik seatud eesmärkide saavutamiseks, kuna üksi ei suuda liikmesriigid neid saavutada.

- **Vahendi valik**

Käesolev nõukogu otsuse ettepanek esitatakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 6, kus on sätestatud, et otsuse lepingu sõlmimise kohta võtab vastu nõukogu. Käesolevas ettepanekus esitatud eesmärgi saavutamiseks ei ole võimalik kasutada muud õiguslikku vahendit.

3. MUU TEAVE

- **Rakendamine lepingu alusel asutatud organite poolt**

Artikliga 10 luuakse ühiskomitee, kes teeb järelevalvet lepingu rakendamise üle. Eelkõige tagab ühiskomitee lepingu nõuetekohase toimimise ja tulemusliku rakendamise, püüab lahendada lepingu tõlgendamisel, rakendamisel või kohaldamisel tekkivaid vaidlusi, annab soovitusi ja võtab vajaduse korral vastu otsuseid, hõlbustab lepingul põhineva koostöö konkreetseid aspekte ning muudab I lisa, et asendada San Marino Vabariigi rakendatavate Euroopa Liidu õigusaktide loetelu. Ühiskomitee võib ka anda nõu lepingu muutmise ettepanekute kohta. Ühiskomitee koosneb liidu ja San Marino Vabariigi esindajatest, kes kohtuvad vähemalt kord aastas. Ühiskomitee võtab otsused vastu konsensuse alusel. Otsused on lepinguosaliste suhtes siduvad ning lepinguosalisel võtavad nende rakendamiseks kõik vajalikud meetmed. Ühiskomitee koosolekul võivad osaleda liikmesriigid, kes kohaldavad Schengeni *acquis*'d täielikult liidu õiguse alusel, ning riigid, kes kohaldavad Schengeni *acquis*'d täielikult rahvusvahelise õiguse alusel ja on lepinguga ühinenud.

- **Lepingu rakendamine ja kohaldamine liidus**

ELi toimimise lepingu artikli 216 lõike 2 kohaselt on liidu sõlmitud lepingud liidu institutsioonidele ja liikmesriikidele siduvad.

Kõik lepingu tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused lahendatakse ühiskomitees lepinguosaliste vaheliste konsultatsioonide teel. Vaidlused suunatakse lahendamiseks riigisisesele või rahvusvahelisele kohtule või kolmandale isikule üksnes juhul, kui lepinguosalisel nende konsultatsioonide tulemusel nii otsustavad.

Lepinguga nähakse lepinguosalistele ette ka võimalus võtta oma julgeolekuhuvide kaitsmiseks kiireid, autonoomseid ja operatiivseid meetmeid, peatades osaliselt või täielikult oma kohustuste täitmise.

Kooskõlas aluslepingutega tegutseb komisjon liidu nimel ka lepingu kolmanda osa „Vaidluste lahendamine ja horisontaalsed sätted“ kohase vaidluste lahendamise menetluse kõigis etappides.

- **Lepingu sätete üksikasjalik selgitus**

Leping põhineb demokraatia ja õigusriigi olemasolul, inimõiguste austamisel ning isikuandmete kaitse kõrgel tasemel, mis kõik on lepingus määratletud oluliste aspektidena.

Selliseid olulisi aspekte käsitlevate sätete rikkumine annab lepinguosalistele aluse lepingu toimumine täielikult või osaliselt peatada. San Marino Vabariik kinnitab ka oma kindlat tahet kohaldada liidu *acquis*'d isikuandmete kaitse kohta.

Leping koosneb kolmest osast (mis on omakorda jagatud jaotisteks ja peatükkideks) ning I lisast, milles on esitatud loetelu õigusaktidest, mida San Marino Vabariik rakendab.

Esimene osa „Institutsioonilised sätted“ sisaldab sätteid, millega kehtestatakse koostöö alus, tõlgendamise põhimõtted, mõisted ning institutsiooniline raamistik. Selles rõhutatakse, et lepinguga ei piirata San Marino Vabariigi ja liidu õiguse alusel Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldavate liikmesriikide ning rahvusvahelise õiguse alusel Schengeni *acquis*'d täielikult kohaldavate ja lepinguga ühinenud riikide suveräänsust, jurisdiktsiooni ega territoriaalset terviklikkust.

Esimeses osas kirjeldatakse lepinguliste suhete põhielemente: inimõiguste ja põhivabaduste, demokraatia põhimõtete ja õigusriigi kaitse, sealhulgas San Marino Vabariigi valmidus kohaldada isikuandmete kaitset käsitlevat liidu *acquis*'d.

Esimese osaga luuakse ka ühiskomitee, kes vastutab lepingu rakendamise ja kohaldamise juhtimise ja järelevalve eest, hõlbustades vaidluste lahendamist.

Teises osas „Isikute liikumine“ sätestatakse eeskirjad piiril tehtava isikute kontrolli kaotamiseks San Marino Vabariigi ja Schengeni ala vahelistel piiridel.

San Marino Vabariigi välja antud elamisload hakkavad kehtima kogu Schengeni alal ja võimaldavad nende omanikele viisavaba juurdepääsu Schengeni alale kuni 90 päevaks mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul kooskõlas liidu õiguse asjakohaste sätetega,⁴ samuti vabastatakse nende omanikud kohustusest registreerida end riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ning kohustusest omada Schengeni alale sisenemiseks ja seal viibimiseks viisat või ETIASe reisiluba. San Marino Vabariigis elamisõiguse saamise ja säilitamise tingimusena nähakse ette, et riigiga peab olema tegelik side, mis põhineb tegelikul ja korrapärasel füüsilisel kohalolekul (vastavalt Euroopa Kohtu hiljutisele kohtupraktikale⁵).

Teises osas sätestatakse ka mitu asendusmeedet Schengeni ala julgeoleku tugevdamiseks.

- San Marino Vabariigi elamislubade väljaandmine või uuendamine sõltub Itaalia julgeolekuhinnangust. See hõlmab eelkõige asjaomastel ELi, riiklikel ja rahvusvahelistel andmebaasidel põhinevat kontrolli. Kohaldamisala ei hõlma Islandi, Liechtensteini, Norra ja Šveitsi kodanikke, kuna neil on liidus vaba liikumise õigus, ega Monaco ja Andorra kodanikke, kuna neil isikutel on oma kodakondsuse alusel juba juurdepääs Schengeni alale ning nad on vabastatud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemist ja kohustusest omada ETIASe reisiluba.
- Tugevdatakse politseikoostööd San Marino Vabariigi ja Schengeni riikide vahel, sealhulgas teabevahetuse ja piiriülese operatiivkoostöö valdkonnas (piiriülene jälgimine, kuriteos kahtlustatavate piiriülene jälitamine, ühispatrullide ja muude ühisoperatsioonide korraldamine).

Leping sisaldab ka sätteid ELi kodanike viisavabaduse kohta San Marino Vabariigis ja San Marino kodanike viisavabaduse kohta Schengeni alal. Viisavabadust käsitletakse ka ELi ning San Marino Vabariigi ja Andorra Vürstiriigi vahelises assotsieerimislepingus ning kui assotsieerimislepingut hakatakse kohaldama, on see ülimuslik. Seni tagatakse ELi kodanike

⁴ Eelkõige Schengeni piirieskirjade (määrus (EL) 2016/399) artikli 6 lõige 1, artikkel 21 ning artikli 8 lõiked 1 ja 2; Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklid 18, 21 ja 22.

⁵ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus (suurkoda), 29. aprill 2025, komisjon vs. Malta (Kodakondsus investeeringute eest), C-181/23, ECLI:EU:C:2025:283.

õigus viisavabalt San Marino Vabariiki siseneda ja seal lühiajaliselt viibida käesoleva lepinguga. Lisaks muudeti ametlikuks San Marino kodanikele juba antud võimalus kasutada välispiiripunktides ELi kodanikega samu ridasid.

Kolmas osa „Vaidluste lahendamine ja horisontaalsed sätted“ sisaldab sätteid vaidluste lahendamise ning kohustuste täitmise, järelevalve ja täitmise tagamise kohta.

Lepinguga kehtestatakse tõhus ja tulemuslik kord vaidluste lahendamiseks ja täitmise tagamiseks, austades täielikult lepinguosaliste õiguskorra autonoomiat. Sellega nähakse ette võimalus võtta autonoomseid meetmeid, sealhulgas peatada julgeolekukaalutlustel täielikult või osaliselt lepingu kohaldamine. Leping sisaldab vaidluste lahendamise korda, mille kohaselt lahendatakse vaidlused kõigepealt ühiskomitees, ja kui konsensust ei saavutata, siis riigisiseses või rahvusvahelises kohtus või lahendab need kolmas isik.

Neljandas osas „Lõppsätted“ käsitletakse mitmesuguseid aspekte, sealhulgas seoseid muude lepingutega, muudatusi, rakendamise läbivaatamist, konfidentsiaalset teavet, salastatud teavet ja tundlikku salastamata teavet ning lepingu lõpetamist ja selle territoriaalset kohaldamist. Leping sisaldab ühinemisklauslit riikidele, kes kohaldavad Schengeni *acquis*'d rahvusvahelise õiguse alusel (Taani ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid, st Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits). Ühinemisklausel võimaldab neil viiel riigil ühineda lepinguga nõukogule hoiule antava deklaratsiooniga, selle asemel et sõlmida San Marino Vabariigiga eraldi kahepoolsed lepingud. See lahendus vähendab märkimisväärselt kõigi osapoolte halduskoormust ning tagab neile riikidele ühissätete (nt ühiskomitee ja vaidluste lahendamine) puhul õigusliku läbipaistvuse ja võrdsed tingimused.

- **Kokkuleppe tekst ja teatised**

Lepingu tekst esitatakse nõukogule koos käesoleva ettepanekuga. Deklaratsiooni tekst esitatakse koos käesoleva ettepanekuga.

Kooskõlas aluslepingutega peab komisjon esitama lepingu artikliga 54 ettenähtud teate, et väljendada liidu nõusolekut end lepinguga siduda.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vahelise mitut piirihalduse valdkonna aspekti käsitleva lepingu sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja c ning artikli 79 lõike 2 punkti c koostoimes selle artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktiga a ja artikli 218 lõikega 7,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut¹

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt nõukogu [...] otsusele [...] ² allkirjastati [...] Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vaheline leping, mis käsitleb mitut piirihalduse valdkonna aspekti (edaspidi „leping“), eeldusel et see hiljem sõlmitakse, ning seda on ajutiselt kohaldatud alates [...] kuni selle jõustumiseni.
- (2) Leping võimaldab isikutel ületada piiri San Marino ja Schengeni alasse kuuluvate riikide vahelistes piiripunktides, ilma et nende suhtes kohaldataks piiril kontrolli. Lisaks kehtestatakse lepinguga asendusmeetmed, et tagada Schengeni ala julgeolek, sealhulgas San Marino elamisluba taotlevaid kolmandate riikide kodanikke puudutava julgeolekuhinnangu ning tugevdatud politseikoostöö kaudu. Olukorras, kus lepingu reguleerimisese on lahutamatult seotud sisepiirikontrollita ala toimimisega, võimaldab leping ühineda riikidel, kes kuuluvad Schengeni alasse üksnes rahvusvahelise õiguse alusel.
- (3) Et liit saaks võtta oma lepingujärgsete huvide kaitseks lepingu vastavates sätetes ette nähtud tingimuste kohaselt kiireid ja tõhusaid meetmeid, tuleks anda komisjonile volitus võtta lepingu teatavate sätete rikkumise või teatavate tingimuste täitmata jätmise korral, eelkõige juhul, kui see on toimunud sellises valdkonnas nagu isikute liikumine, nõukoguga konsulteerides parandusmeetmeid, nagu lepingu peatamine.
- (4) Olukorras, kus Taani ning teatavad kolmandad riigid osalevad sisepiirikontrollita Schengeni alas üksnes rahvusvahelise õiguse alusel, peaks nendel riikidel olema võimalik lepinguga ühineda, et tagada selle ala sidusus ja hea toimimine. Lisaks on asjakohane, et liikmesriigid, kelle suhtes lepingut kohaldatakse, ja lepinguga ühinevad riigid esitavad deklaratsiooni, millega tagatakse nendevaheline tõhus dialoog, konsulteerimine ja koordineerimine.
- (5) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani Kuningriik käesoleva otsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Võttes arvesse,

¹ Nõusolek avaldatud ELT L,....

² ELT L

et käesolev otsus põhineb Schengeni *acquis*'l, peab Taani Kuningriik kõnealuse protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsuse tegemist käesoleva otsuse üle otsustama, kas ta rakendab seda oma õiguses.

- (6) Käesolev otsus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata.
- (7) Küprose puhul on käesolev otsus akt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2 tähenduses.
- (8) Leping tuleks heaks kiita ja esitada deklaratsioon,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga kiidetakse heaks Euroopa Liidu ja San Marino Vabariigi vaheline leping, mis käsitleb mitut piirihalduse valdkonna aspekti³.

Artikkel 2

Komisjon võtab pärast nõukoguga konsulteerimist vastu liidu nimel võetava seisukoha ühiskomitee otsuste suhtes, millega muudetakse lepingu I lisa vastavalt artikli 10 lõike 3 punktile d koostoimes artikliga 39.

Artikkel 3

- 1. Liidu otsuse võtta järgmisi lepingukohaseid meetmeid teeb komisjon kooskõlas lepingu vastavates sätetes kehtestatud tingimustega:
 - (a) kohustuste täitmise peatamine vastavalt artiklile 42 ja 43;
 - (b) lepingu peatamine või meetmete kohaldamine, nagu on sätestatud artiklis 41;
 - (c) lepingust taganemise tagajärjel võetavad meetmed, nagu on sätestatud artikli 52 lõikes 6.
- 2. Komisjon esitab aegsasti nõukogule teabe oma kavatsuse kohta võtta vastu lõikes 1 sätestatud kavandatud meetmed ning võtab arvesse võimalikke väljendatud seisukohti. Komisjon teavitab asjakohasel juhul ka Euroopa Parlamenti.
- 3. Komisjon võib ka võtta meetmeid, millega taastatakse lepingust tulenevad õigused ja kohustused sellisel kujul, nagu need kehtisid enne lõikes 1 loetletud meetmete võtmist.

Artikkel 4

Deklaratsioon kiidetakse heaks⁴.

Artikkel 5

³ Leping tekst on avaldatud ELT L, ..., ELI

⁴ Deklaratsioon on avaldatud ELT L, ..., ELI....

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*